

RAPORT PODSUMOWUJĄCY

W latach 2009-2011 Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach realizował projekt partnerski pn. „Narzędzia wspierające osoby wykluczone społecznie” w ramach Programu Uczenie się przez całe życie Leonardo da Vinci. Pozostałymi organizacjami zaangażowanymi w realizację przedsięwzięcia było Centrum Szkoleniowe NELE z Grecji i Rada Okręgu Østfold z Norwegii.

Podstawą nawiązanej współpracy był fakt, iż wybrane działania realizowane przez każdego z partnerów są podejmowane z myślą o wspieraniu osób zaliczanych do tzw. grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Za osoby narażone na ryzyko wykluczenia uznano w szczególności: długotrwale bezrobotnych, bezrobotnych o niskich kwalifikacjach i w wieku powyżej 50 roku życia, młode osoby pozbawione pracy (o niskich kwalifikacjach, nieprzyzwyczajone do pracy), rodziny o niskich dochodach, imigrantów, a także niepełnosprawnych.

Mając na względzie, iż partnerzy projektu świadczą usługi społeczne na rzecz podobnych grup docelowych, zdefiniowano podstawowe cele do osiągnięcia. Głównym celem projektu było pozyskanie szczegółowej wiedzy na temat funkcjonowania systemu szeroko rozumianych usług społecznych w Grecji, Norwegii i Polsce świadczonych przez partnerów projektu na rzecz osób zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego oraz wymiana doświadczeń oraz dobrych praktyk ze szczególnym uwzględnieniem następujących zagadnień: metody skierowane na wspieranie niezależności i odpowiedzialności osób zagrożonych społeczną ekskluzją, zindywidualizowane metody rozwiązywania specyficznych problemów konkretnej osoby, współpraca uczestniczących organizacji z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem wyżej wymienionych problemów. Realizacja projektu zakładała również poznanie sposobu organizacji instytucji tworzących grupę partnerską.

Działaniami służącymi osiągnięciu zdefiniowanych celów były wzajemne wizyty pracowników instytucji tworzących grupę partnerską. W ramach trwającej dwa lata (2009-2011) współpracy grupa partnerska zorganizowała pięć wizyt: dwukrotnie w greckim mieście Patras (w dniach 8-12 stycznia 2010r. oraz 20-23 lipca 2011r.), w norweskim Moss (w dniach 13-19 czerwca 2010r.) oraz w Katowicach (26-30 września 2010r. oraz 17-20 kwietnia 2011r.). Programy poszczególnych spotkań zakładały realizację warsztatów przedstawiających narzędzia i metody pracy instytucji partnerskich, które opierały się przede wszystkim na dyskusjach i wymianie doświadczeń członków grupy partnerskiej oraz udział w wybranych warsztatach aktywizacji zawodowej – obserwacja realizacji wsparcia na rzecz grupy docelowej projektu. Dodatkowo,

w czasie wizyt organizowane były spotkania z przedstawicielami innych instytucji działających w specyfice wykluczenia społecznego.

Podstawowe wnioski wynikające ze zrealizowanych wizyt grupy partnerskiej:

- indywidualne podejście do problemów odbiorców wsparcia opiera się na szczegółowej diagnozie sytuacji społecznej i zawodowej konkretnej osoby. Dostarcza ona wiedzy na temat predyspozycji i specyficznych cech społeczno-demograficznych oraz konkretnych potrzeb odbiorców wsparcia;
- prawidłowo zrealizowany etap wstępnej diagnozy stanowi element niezbędny dla trafnego wyboru form wsparcia. Rozeznanie służy doborowi właściwej ścieżki wsparcia (tj. potrzeba udziału w szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe i uzupełniające wiedzę/umiejętności, doradztwo indywidualne służące wzmocnieniu poczucia pewności siebie i samooceny, poradnictwo zawodowe ukierunkowane na określenie odpowiedniej ścieżki zawodowej);
- proces realizacji wsparcia podlega ocenie pod względem celów wyznaczonych w trakcie diagnozy problemów i trafności dobranych narzędzi. Istotne jest informowanie o dostępnej ofercie innych instytucji pomocowych. Narzędzia i metody pracy są zaprojektowane z myślą o przygotowaniu odbiorcy wsparcia do ponownego wejścia na rynek pracy, oraz do wzmocnienia poczucia odpowiedzialności i integracji w środowisku lokalnym;
- kluczowym działaniem jest stopniowe usamodzielnianie się odbiorców wsparcia w toku podejmowanej interwencji. Zindywidualizowane podejście do problemów konkretnej osoby jest konieczne i niezbędne w trakcie pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. Forma i zakres wsparcia wynika z indywidualnej charakterystyki poszczególnych osób.

Dzięki realizacji projektu osiągnięte zostały następujące rezultaty:

- wzajemne poznanie się członków grupy partnerskiej, zdobycie wiedzy na temat organizacji i sposobu funkcjonowania każdej z instytucji uczestniczącej w projekcie; poznanie zakresu usług oferowanych przez instytucje, w tym działań dedykowanych osobom zagrożonym zjawiskiem wykluczenia społecznego;
- zidentyfikowanie narzędzi i metod stosowanych w czasie pracy na rzecz grupy docelowej;
- poznanie metod pracy, mających na celu stworzenie wysoce zindywidualizowanych i kompleksowych rozwiązań problemów osób zagrożonych wykluczeniem;
- porównanie stosowanych narzędzi i metod pracy między partnerami, omówienie ich efektywności oraz możliwości zastosowania na rodzimych gruntach;
- bezpośrednia obserwacja form wsparcia w czasie wizyt grupy partnerskiej;
- zdobycie wiedzy na temat ewaluacji stosowanych narzędzi pracy i wdrażania jej wyników w procesie planowania wsparcia na rzecz osób defaworyzowanych;

- poznanie mechanizmów i zasad współpracy między partnerami projektu i innymi podmiotami pomocowymi; działania podejmowane przez wizytowane organizacje/instytucje w krajach partnerów;
- zdobycie wiedzy na temat sposobu organizacji usług pomocy społecznej w krajach partnerów;
- wzrost umiejętności zawodowych uczestników spotkań dzięki zdobyciu wiedzy z obszaru tematycznego projektu;
- wzrost umiejętności językowych uczestników projektu;
- nabycie umiejętności interkulturowych, poznanie obyczajów, tradycji i rysów charakterystycznych krajów tworzących grupę partnerską.

Projekt został zrealizowany przez trzech partnerów z Grecji, Norwegii i Polski. W trakcie realizacji przedsięwzięcia poddano szczegółowej analizie narzędzia i metody pracy stosowane podczas pracy z osobami zagrożonymi zjawiskiem wykluczenia społecznego oraz zasady i możliwości współpracy z innymi podmiotami wspierającymi działającymi w ich rodzimych krajach. Bez elementu współpracy międzynarodowej nie sposób poznać i analizować rozwiązań wykorzystywanych przez specjalistów z innych krajów Unii Europejskiej. Dzięki wymianie wiedzy, doświadczeń oraz w toku prowadzonych rozmów partnerzy przedyskutowali problem nie tylko opierając się na własnych doświadczeniach i wypracowanych narzędziach interwencji, ale także poznali perspektywę partnerów projektu. Nawiązane partnerstwo dało możliwość wzajemnego uczenia się, a wiedza zdobyta w czasie dwuletniej współpracy powinna znaleźć odzwierciedlenie w poprawie jakości świadczonych usług. Powszechność występowania problemu oraz jego rosnąca skala potwierdzają potrzebę podejmowania działań zaradczych związanych z aktywizacją i włączaniem na rynek pracy grup defaworyzowanych. Poszukiwanie skutecznych rozwiązań w ramach współpracy europejskiej stanowi cenne doświadczenie nie tylko dla uczestników, ale i systemu w którym funkcjonują instytucje partnerskie.

Produktem finalnym realizacji projektu jest broszura z płytą CD. Broszura zawiera informacje na temat celów projektu i osiągniętych rezultatów, charakterystykę każdej instytucji biorącej udział w projekcie, opis metod pracy na rzecz grup defaworyzowanych, informacje na temat systemu pomocy społecznej, współpracy z innymi podmiotami wspierającymi. Na płycie CD znajdują się materiały ze spotkań grupy partnerskiej, w tym: prezentacje, opracowania zagadnień omawianych w czasie realizacji projektu, raport końcowy, zdjęcia.